



AD 418

ИЗБИРАТЕЛНИ СИСТЕМИ И ИЗБОРЕН ПРОЦЕС

Приета: Прот. № 19 от 30.11.2012, изм. прот. № 15 от 24.06.2016г.

Лектор: Проф. дин Веселин Цанков

АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Избирателни системи и изборен процес“ се явява част от преподаването по публичноправни науки и има своето самостоятелно място в системата на отрасловите юридически учебни дисциплини. Изучаването на “Избирателни системи и изборен процес” ще помогне на студентите да се запознаят по-детайлно с механизмите на съвременното представително управление, както и да получат по-ясна представа за принципите и ценностите на модерната демокрация. Съвременното общество поставя редица предизвикателства пред принципите на държавното управление и по-задълбочените познания относно източниците и моделите за осъществяване на това управление, в което гражданите са определящ фактор, представляват именно необходимите обществени гаранции за демокрация.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Специално внимание се отделя на практическите и организационните аспекти на подготовката и провеждането на изборите в България. Изучаването на учебната дисциплина “Избирателни системи и изборен процес” формира система от знания на студентите да тълкуват и прилагат избирателните нормативни актове, а също така подпомага придобиването на практически опит с оглед участие в дейността на избирателните комисии. Материята, изучавана в курса обхваща следните основни проблемни кръгове:

- същност на избирателната система и политическото представителство;
- принципи на избирателната система;
- функции на избирателната система;
- основни типове избирателна система;
- политически аспекти на избирателните системи;
- изборен процес.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината предполага предварително изучаване на Конституционно право.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение		заочно обучение	
			л	с у общ	л	с у общ
Публична администрация	Задължителна	4	40	40	20	20

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Понятие за избори, избирателни системи, избирателни процедури, изборна администрация. Избирателно право-обективно и субективно. Субекти на избирателно право и правоотношения. Юридически източници. Материално-правни и процесуално-правни норми.

2. СЪЩНОСТ И ФУНКЦИИ НА ИЗБИРАТЕЛНИТЕ СИСТЕМИ

Елементи на избирателните системи. Видове избирателни системи. Конституционни основи на избирателната система и на политическото представителство в РБ.

3. ИЗБИРАТЕЛНИТЕ СИСТЕМИ В БЪЛГАРИЯ

Историческото преглед на избирателните системи и избирателно законодателство в България. Мажоритарни, пропорционални и смесени избирателни системи.

4. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ИЗБИРАТЕЛНОТО ПРАВО--ОБЩО, РАВНО И ПРЯКО

Исторически преглед на възникването и развитието на принципите на избирателното право. Ограничения на общото избирателно право-цензове.

Тайно гласуване. Гаранции на основните принципи на избирателното право.

Нарушаване на принципите. Санкции при нарушения на избирателното право.

5. ВИДОВЕ ИЗБИРАТЕЛНИ СИСТЕМИ

Основни видове избирателни системи. Исторически преглед. Мажоритарни избирателни системи - разновидности. Пропорционални избирателни системи - разновидности. Видове смесени избирателни системи.

Предимства и недостатъци на различните видове избирателни системи. Методи за разпределяне на депутатските мандати.

6. ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ И ИЗБИРАТЕЛНИТЕ СИСТЕМИ

Избирателни системи и политически плурализъм. Политически партии и политическо представителство в Република България. Същност на мандата при представителното управление. Видове мандати

7. ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗБОРИТЕ

Парламентарни, президентски и местни избори. Редовни и предсрочни избори

Организация на изборите. Фази на избирателния процес. Насрочване на изборите. Формиране на избирателни райони-многомандатни и едномандатни. Избирателни секции. Съставяне на избирателните списъци

8. ИЗБИРАТЕЛНИ КОМИСИИ

Избирателни комисии –състав, мандат, правомощия. Видове избирателни комисии. Взаимоотношения с други държавни органи и органи на местно самоуправление. Актове. Контрол върху актовете на избирателните комисии.

9. ИЗДИГАНЕ НА КАНДИДАТУРИ В ОТДЕЛНИТЕ ИЗБОРИ

Издигане на кандидатите. Видове издигане на кандидатури. Сравнително-правен преглед на основните модели за издигане на кандидатури. Регистриране на изборните листи и независими кандидати. Предизборна кампания.

10. ПРОИЗВЕЖДАНЕ НА ИЗБОРИТЕ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗБОРНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

Откриване на процедурата за гласуване. Ред на гласуване. Отчитане на изборните резултати. Преброяване на гласовете. Действителни и недействителни бюлетини. Изборни резултати и разпределяне на мандатите по пропорционалната система. Определяне на избраните кандидати при мажоритарната избирателна система. Втори тур на гласуване. Оспорване на изборните резултати. Частични избори.

11. ПРЯКО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ В ДЪРЖАВНАТА ВЛАСТ И МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ

Национален и местен референдум. Други форми на пряко участие на гражданите.

12. НАРУШЕНИЯ НА ИЗБИРАТЕЛНОТО ПРАВО И ИЗБОРНИЯ ПРОЦЕС. САНКЦИИ.

Субекти. Административно-правна отговорност при нарушения на избирателното законодателство. Наказателно-правна отговорност при престъпления против избирателното право. Санкции.

МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ

Семестриалният изпит е писмен или под формата на тест. Крайната оценка се формира основно от оценката от семестриалния изпит, но се вземат предвид присъствието на лекции, презентации, курсови работи и реферати, както и други форми на самостоятелна научно-изследователска дейност.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Стойчев, Стефан, Избирателни системи и избирателни процедури, София, 2000;
2. Аврамов, Лъчезар, Избирателно право и законодателство за избиране на парламент в България (1879 – 2001) – исторически аспекти, Варна, 2002;
3. Стойчев, Стефан, Избирателно законодателство и избори в периода на прехода към демокрация (критичен анализ), София, 1992;
4. Нюланд, Робърт, Избирателни системи/Сравнителен анализ/София, 1993 г.
5. Методически указания и решения на ЦИК, справочници, наръчници на наблюдателя и др.



AD 418

ИЗБИРАТЕЛНИ СИСТЕМИ И ИЗБОРЕН ПРОЦЕС

Лектор: Проф. дин Веселин Цанков

1. Избирателно право - същност, характеристика, историческо развитие. Понятие за избори, избирателна система и изборни процедури.
2. Исторически преглед на българското избирателно законодателство.
3. Принципи на избирателното право.
4. Избирателни системи - същност, елементи и роля в политическите процеси.
5. Избирателни системи, политическо представителство и политически партии.
6. Видове избирателни системи.
7. Мажоритарни избирателни системи - особености.
8. Пропорционални избирателни системи - особености.
9. Методи за разпределение на депутатски мандати.
10. Организация на изборите – елементи. Изборен процес
11. Насрочване на изборите, образуване на избирателни райони.
12. Съставяне на избирателни списъци
13. Образуване на избирателни комисии. Правомощия и ред на дейност
14. Издигане и регистриране на кандидати. Предизборни кампании. Финансиране на предизборните кампании и контрол.
15. Гласуване и отчитане на изборните резултати. Предсрочен и частичен избор.
16. Оспорване на изборите и изборните резултати, нарушения и санкции
17. Пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление. Национален и местен референдум. Други форми на пряко участие на гражданите.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Стойчев, Стефан, Избирателни системи и избирателни процедури, София, 2000;
2. Аврамов, Лъчезар, Избирателно право и законодателство за избиране на парламент в България (1879 – 2001) – исторически аспекти, Варна, 2002;
3. Стойчев, Стефан, Избирателно законодателство и избори в периода на прехода към демокрация (критичен анализ), София, 1992;
4. Нюланд, Робърт, Избирателни системи/Сравнителен анализ/София, 1993 г.
5. Методически указания и решения на ЦИК, справочници, наръчници на наблюдателя и др.